

sapic, ostanejo čisti, kakor rôsna kapljica, ki visi ob njihovih listkih. Zatorej gledajo také prijazno in také veselo na nas, ljubeznjivo pozdravljajoč cvetice po dolinah in dobravah, ter vabeč popotnika gori na sinje višine uživat ž njimi vred sladkosti pravega veselja.

D. Majarón.

Kako se lan pripravlja.

Gotovo ste že kdaj pozorno pogledali belo ruto ali robec. Izpoznali ste, da je stkan iz samih močnih nítí, ki se dadé razkrojiti na dvoje. Vse, kar koli je iz niti gosto spleteno ali stkanó, imenuje se tkanina.

Razločujejo se tkanine samo po vlaknu, iz katerih so stkané. Nítí so lahko svilene, bombažnaste, lanene i. dr. Pajčevina je torej tudi tkanina in sicer najtenkejša, a pajek je med živalmi tkalec, ker tké tkanine — pajčevine.

Tkanine, iz katerih se izdeluje naše perilo, sèstoji iz vlaken neke jako koristne domače rastline, ki se imenuje l a n. Iz teh vlaken se izpredejo nítí, katerim pravimo, kadar se ima iz njih delati platno, preja ali osnova. Ali mnogo dela je treba, predno je platno gotovo in tako olikano, da se more iz njega gotoviti perilo.

Lan se mora na polji sejati in nekolikokrat pridno pleti, da nežnih rastlinic ne zaduši plevel. Ravno stebelce nosi moder cvet, prav take barve je, kakor nébes. Seme je plóčato in rujavo, leskeče se, in tičí v krogljici.

Iz semena se tlačí laneno olje, ki je rabijo za svečavo.

Ko je lan dozórel, pulijo ga s korenino iz zemlje in ga razprostirajo po zemlji, da bi vsahnil. Potem ga zbirajo in drgnejo t. j. skozi železni greben ga potezajo, da se mu potrgajo glavice. Na to se močí v otépíh v vodi ali pa se razklada vrsta poleg vrste na roso, da se razpustí vez, ki spaja gorenjo skorijo z vlakni. Potem se mora sušiti bodi-si na solncu bodi-si v posebnih sušilnicah; toplota naredí skorijo krhko, da se lahko lomi in od vlaken odločí. To prelamljanje skorije imenujemo trénje, ki se godí navadno na posebnem nastroji, ki se trlica imenuje. Pezdirje je to, kar pri trenji odpada. Tréni lan se češe ali mika in sicer z nekako železno krtačo; na deski so pribite železne plóče z mnogimi špicami, po teh se lan nekolikokrat podrgne in počeše, kar skozi greben ne gre, to se zove tulje, ki se zamota v kodelje; óno predivo pa, ki je prestalo česanje, imenuje se prážnje.

v.

Razne stvari.

Drobtine.

Oblakom.

Razvedrilo se nebó,
Kam obláčki, kam obláčki,
Ste se naglo nam poskrilí?
Ste na nas se razsrdilí?
Oj pokázíte se nam!
Solnce péče,
Zemlja pòka;
Prinesíte nam dežká,
Da se zmočí zémeljica,
Ki nam daje kruheka.

(Kako dolgo živí konj brez jedi in pijače.) Konj, če tudi ne dobiva dobre hrane, ipak lahko živí 25 dni, če ima le dovolj pijače. A če nema dovolj vode, živí samo 5 dni pa naj ima še tako dobro hrano. Ako se konju 10 dni ne dá vode, jednajsti dan pogine.

(Katerega dneva ne najdemo v nobenej pratiki?) Dneva naše

smrti. Gospod naš izveličar pravi: Ne veste dneva ne ure, kdaj boste umrli.

Kratkočasnice.

* (Prešiči in pes.) Prešiči: Nihče nas nema rad, vsak nas sovraži, ker nijsmo lepe živali — kakor da bi bili mitemu krivi. — Pes: To je laž! Vi ste tako lepi in dobri, posebno — s kislim zeljem.

* Učitelj k učencem: Užé ves teden mi nekdo jabolke krade v mojem vrtu; a jaz užé čutim, kdo da je; — da mu se le nosa dotaknem s to le palico, takój ga izpoznam . . . (Vsi otroci si zakrijejo nosove.)

* Učitelj: Kako ti je imé? Učenec: Jožek Zamázanov. Učitelj: Kaj so tvoj oče? Učenec: Umrli so. Učitelj: Nu, kaj so pa bili poprej? Učenec: Živéli so.

Nekaj za kratek čas.

Zapišite si naslednje črke na listek papirja, ki ga potlej razdelite v 5 vrst, kakor vam sledeča tablica kaže:

1. vrsta.	2. vrsta.	3. vrsta.	4. vrsta.	5. vrsta.
A	B	Č	G	O
C	C	D	H	P
D	E	E	I	R
F	F	F	J	S
H	I	K	K	Š
J	J	L	L	T
L	M	M	M	U
N	N	N	N	V
P	R	Š	Z	Z
S	S	T	Ž	Ž
T	U	U		
V	V	V		
Ž				

Ako želiš uganiti črko, katero si misli tvoj prijatelj, pokaži mu tablico in vprašaj ga, v kateri vrsti navzdol

je óna črka, katero si misli. Ko ti tvoj prijatelj pokaže one vrste, v katerih je črka, potlej poglédi na prvo črko v vrsti in izpremeni te črke v število (števila, ki je imajo črke v abecedi, imej zapisane na kakem listku, ali se jih pa na pamet nauči). Vsa ta števila soštej in dobošeš število, ki je ravno tako veliko, kakor število dotične črke, ki si jo misli tvoj prijatelj. Število izpremeni potlej v črko, ki ima jednako število v abecedi in tako ugameš pravo črko, ki si jo misli tvoj prijatelj. Recimo, da si tvoj prijatelj misli črko, ki je v prvi, tretji in peti vrsti. Prva črka v prvi vrsti je A, v abecedi 1. črka; prva črka v tretji vrsti je Č, v abecedi 4. črka; prva črka v peti vrsti je O, v abecedi 16. črka. Ako številke 1, 4 in 16 sošteješ dobiš število 21. Po abecednem redu pa je jedenindvajseta črka T. In ravno to črko si je tvoj prijatelj mislil.

J. Ž.

Uganke.

- 1) Kdo ne gre nikoli iz hiše?
- 2) Iz jutrove dežele je domá, pisanó obleko imá in meseno bradó; tudi ostrogó sme nositi, da-si nij vitez. Kdo je to?
- 3) Vsemu svetu jedna sveča dosti. Kaj je to?
- 4) Kateri slikar ne potrebuje ne papirja ne barve?
- 5) Kedaj je zajec najboljši?
- 6) Katera glava nema lic?
- 7) Nihče ti brez mene ne more povedati, kdo da sem?

(Odgonečke uganek v prihodnjem listu.)

Odgonetke uganek v 6. „Vrtčevem“ listu.

1. Krt; 2. Mlinar; 3. Pravda; 4. Sito;
5. Slamnata streha; 6. Prvi človek Adam;
7. Kadar komu na nogo stopi; 8. Redkeč (povrtnica).

Popravek. V zadnjem „Vrtčevem“ broji čitaj na strani 95, v spisu „Junij in njegova roža“ v 9. vrsti od zgoraj „proti punskem“ mesto „proti pruskem.“